

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

14. mai 2020*

Eelotsusetaotlus – Direktiiv 2009/138/EÜ – Õigusabikulude kindlustus – Artikkel 201 – Kindlustusvõtja õigus esindajat vabalt valida – Kohtumenetlus – Mõiste – Lepitusmenetlus

Kohtuasjas C-667/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Grondwettelijk Hofi (Belgia konstitutsioonikohus) 11. oktoobri 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 25. oktoobril 2018, menetluses

Orde van Vlaamse Balies,

Ordre des barreaux francophones et germanophone

versus

Ministerraad,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president A. Prechal, Euroopa Kohtu president K. Lenaerts kolmanda koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud L. S. Rossi (ettekandja), J. Malenovský ja F. Biltgen,

kohtujurist: H. Saugmandsgaard Øe,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikku menetlust ja 2. oktoobri 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Orde van Vlaamse Balies ja Ordre des barreaux francophones et germanophone, esindajad: *advocaten* F. Judo ja N. Goethals,
- Belgia valitsus, esindajad: C. Pochet, L. Van den Broeck ja M. Jacobs, keda abistasid *avocat* S. Ronse ja *advocaat* T. Quintes,
- Euroopa Komisjon, esindajad: H. Tserepa-Lacombe, A. Nijenhuis ja F. Wilman,

olles 11. detsembri 2019. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiivi 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) (ELT 2009, L 335, lk 1) artikli 201 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille üks pool on Orde van Vlaamse Balies ja Ordre des barreaux francophones et germanophone (edaspidi „advokatuurid“) ning teine pool Ministerraad (ministrite nõukogu, Belgia) ning mis puudutab kindlustusvõtja vabadust valida õigusabikulude kindlustuse lepingu raames oma esindaja lepitusmenetluses.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 87/344/EMÜ

- 3 Nõukogu 22. juuni 1987. aasta direktiivi 87/344/EMÜ kohtukulude kindlustusega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT 1987, L 185, lk 77), mis tunnistati kehtetuks direktiiviga 2009/138, artiklis 4 oli ette nähtud:

„1. Igas kohtukulude kindlustuse lepingus tunnistatakse selgesõnaliselt, et:

- a) kui kindlustatud isiku kaitsmiseks, esindamiseks või huvide eest seismiseks on kohtu- või haldusmenetluste korral vaja advokaadi või muu siseriikliku õiguse kohaselt sobivalt kvalifitseeritud isiku abi, võib kindlustatud isik sellise advokaadi või muu isiku vabalt valida;

[...]

2. Advokaadi all mõeldakse iga isikut, kellel on õigus tegelda oma kutsealaga vastavalt ühele nimetusele, mis on ette nähtud nõukogu 22. märtsi 1977. aasta direktiivis 77/249/EMÜ õigusteoste osutamise vabaduse tulemuslikuma elluviimise kohta [EÜT 1977, L 78, lk 17; ELT eriväljaanne 06/01, lk 52].“

Direktiiv 2009/138

- 4 Direktiivi 2009/138 põhjendus 16 on sõnatatud järgmiselt:

„Kindlustamise ja edasikindlustamise reguleerimise ja nende valdkondade üle teostatava järelevalve peaesmärk on kindlustusvõtjate ja soodustatud isikute asjakohane kaitse. Soodustatud isiku all mõistetakse mis tahes füüsilist või juriidilist isikut, kellel on kindlustuslepingust tulenevad õigused. Kindlustamise ja edasikindlustamise reguleerimise ja nende üle teostatava järelevalve muud eesmärgid, mida tuleks samuti arvesse võtta, kuid mis ei tohiks kahjustada peaesmärki, on tagada finantsstabiilsus ning õiglase ja stabiilse turgude olemasolu.“

- 5 Direktiivi II jaotis „Kindlustuse ja edasikindlustuse erisätted“ sisaldab II peatükki „Kahjukindlustust käsitlevad sätted“, mille 4. jagu „Õigusabikulude kindlustus“ koosneb artiklitest 198–205.

6 Direktiivi artikli 198 „Käesoleva jao reguleerimisala“ lõikes 1 on sätestatud:

„Käesolevat jagu kohaldatakse I lisa A osa liigis 17 osutatud õigusabikulude kindlustuse suhtes, mille puhul kindlustusandja võtab kohustuse kanda kindlustusmakse maksmise korral kohtumenetluse kulud ja osutada muid otseselt kindlustamisega seonduvaid teenuseid, pidades eelkõige silmas järgmist:

[...]

b) kindlustatud isiku kaitse või esindamine tsiviil-, kriminaal-, haldus- või muudes menetlustes või kõnealuse isiku vastu esitatud mis tahes nõude korral.“

7 Direktiivi 2009/138 artikkel 201 „Õigus vabalt valida advokaati“ sätestab:

„1. Igas õigusabikulude kindlustuse lepingus märgitakse sõnaselgelt, et:

a) kui kindlustatud isiku kaitsmiseks, esindamiseks või huvide eest seismiseks on kohtu- või haldusmenetluses vaja advokaadi või muu liikmesriigi õiguse kohaselt sobivalt kvalifitseeritud isiku abi, võib kindlustatud isik sellise advokaadi või muu isiku vabalt valida;

[...]

2. Käesoleva jao kohaldamisel käsitatakse „advokaadina“ iga isikut, kellel on õigus tegelda oma kutsealaga vastavalt ühele nimetusele, mis on sätestatud [direktiivis 77/249].“

Belgia õigus

8 4. aprilli 2014. aasta kindlustusseaduse (*Belgisch Staatsblad*, 30.4.2014, lk 35487) artikkel 156 oli sõnastatud järgmiselt:

„Igas õigusabikulude kindlustuse lepingus peab olema sõnaselgelt sätestatud vähemalt, et:

1) kui on vaja kasutada kohtu- või haldusmenetlust, võib kindlustatud isik vabalt valida enda esindajaks või huvide kaitsjaks advokaadi või muu isiku, kellel on menetluse suhtes kohaldatavates õigusnormides nõutav kvalifikatsioon;

[...]“.

9 9. aprilli 2017. aasta seaduse, millega muudetakse 4. aprilli 2014. aasta kindlustusseadust ja mille eesmärk on tagada õigusabikulude kindlustuse lepingu raames õigus vabalt valida advokaadi või muu isiku, kellel on menetluse suhtes kohaldatavates õigusnormides nõutav kvalifikatsioon, kindlustatud isiku huvide kaitsmiseks igas kohtumenetluse etapis (*Belgisch Staatsblad*, 25.4.2017, lk 53207, edaspidi „9. aprilli 2017. aasta seadus“), artikkel 2 näeb ette:

„4. aprilli 2014. aasta kindlustusseaduse artiklis 156 asendatakse punkt 1 järgmise tekstiga:

„1) kui on vaja kasutada kohtu-, haldus- või vahekohtumenetlust, võib kindlustatud isik vabalt valida advokaadi või muu isiku, kellel on menetluse suhtes kohaldatavates õigusnormides nõutav kvalifikatsioon ning kes teda kaitseb, esindab või tema huvide eest seisab, ning vahekohtu- või lepitusmenetluse või muu tunnustatud vaidluste lahendamise mittekohtuliku viisi korral isiku, kellel on selleks vajalik kvalifikatsioon ja kes on selleks nimetatud;““.

- 10 Euroopa Kohtule esitatud toimikust nähtub, et Belgia kohtumenetluse seadustik, mida viimati muudeti 18. juuni 2018. aasta seadusega, millega kehtestatakse mitmesugused sätted tsiviilõiguse valdkonnas ja sätted vaidluste lahendamise alternatiivsete vormide edendamiseks (*Belgisch Staatsblad*, 2.7.2018, lk 53455; edaspidi „kohtumenetluse seadustik“), näeb ette kaks lepitusmenetluse vormi: seadustiku artiklites 1730–1733 sätestatud kohtuväline lepitusmenetlus ja seadustiku artiklites 1734–1737 sätestatud kohtulik lepitusmenetlus.
- 11 Kohtuvälise lepitusmenetluse puhul võib pool teha teisele poolele ettepaneku enne kohtumenetlust, selle ajal või pärast seda. Pooled nimetavad lepitaja vastastikusel kokkuleppel või teevad lepitaja nimetamise ülesandeks kolmandale isikule. Kui pooled jõuavad lepituskokkuleppele, siis koostatakse see kirjalikus vormis, mis kuupäevastatakse ning mille pooled ja lepitaja allkirjastavad. Kui lepitaja, kes lepitusmenetlust läbi viis, on heaks kiitnud föderaalne lepitusmenetluste komisjon, võivad pooled või üks nendest esitada lepituskokkuleppe kinnitamiseks pädevale kohtule. Kohus võib kinnitamisest keelduda ainult siis, kui kokkulepe on vastuolus avaliku korruga või kui perelepitusmenetluse tulemusena saavutatud kokkuleppe on vastuolus alaealiste laste huvidega. Kinnitasmäärusel on kohtuotsusega samaväärne jõud, mistõttu kinnitatud kokkulepe muutub täidetavaks.
- 12 Kohtumenetluse puhul võib vaidlust lahendav kohus poolte ühisel taotlusel või omal algatusel, kuid poolte nõusolekul määrata lepitusmenetluse seni, kuni kohtukoosseis ei ole veel asjas nõu pidama hakanud. Kohtumenetlus on lepitusmenetluse ajal pooleli ja kohus võib igal hetkel võtta ükskõik missuguse meetme, mis tundub talle vajalik. Samuti võib ta lepitaja või ühe poole taotlusel lepitusmenetluse lõpetada. Kui lepitusmenetluse tulemusena sõlmiti lepituskokkulepe või kas või osaline lepituskokkulepe, võivad pooled või üks nendest taotleda kohtult kokkuleppe kinnitamist, millest võib keelduda ainult siis, kui kokkulepe on vastuolus avaliku korruga või kui perelepitusmenetluse tulemusena saavutatud kokkulepe on vastuolus alaealiste laste huvidega. Kui lepitusmenetluse tulemusena ei sõlmitud täielikku lepituskokkulepet, kohtumenetlus jätkub.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 13 Advokatuurid esitasid Grondwettelijk Hofile (Belgia konstitutsioonikohus) kaebuse, milles palusid 9. aprilli 2017. aasta seaduse tühistada. Nad põhjendavad oma kaebust muu hulgas väitega, et on rikutud Belgia põhiseaduse teatavaid sätteid koostoimes direktiivi 2009/138 artikliga 201.
- 14 Täpsemalt väidavad advokatuurid, et nimetatud seadus ei ole kõnealuse artikliga 201 kooskõlas, kuna sisuliselt ei ole selles ette nähtud õigusabikulude kindlustuse lepingu raames kindlustusvõtja õigust lepitusmenetluses advokaati valida. Nimelt leiavad advokatuurid, et kuna lepitusmenetlus on hõlmatud mõistega „kohtumenetlus“ kõnealuse artikli 201 tähenduses, peab kindlustusvõtjal see õigus olema.
- 15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus meenutab, et enne 9. aprilli 2017. aasta seaduse jõustumist pidi igas õigusabikulude kindlustuse lepingus olema ette nähtud kindlustusvõtja vabadus valida advokaati või muud kvalifitseeritud isikut, „kui [oli] vaja kasutada kohtu- või haldusmenetlust“. Kõnealune seadus, mis laiendas sellist valikuvabadust küll vahekohtumenetlusele, välistas selle lepitusmenetluse puhul, kuna esiteks ei soodusta nõustaja olemasolu lepitamist ja teiseks ei rajane lepitusmenetlus tingimata õiguslikul arutluskäigul.
- 16 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et on tõsi, et Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et mõistet „kohtumenetlus“ direktiivi 2009/138 artikli 201 tähenduses tuleb tõlgendada laialt, et kaitsta kindlustusvõtjate huve, andes neile üldise ja autonoomse õiguse vabalt valida oma seaduslikku esindajat selles artiklis sätestatud ulatuses.
- 17 Siiski ei võimalda see kohtupraktika täie kindlusega välja selgitada, kas seda õigust kohaldatakse ka lepitusmenetluses, nagu on kõne all põhikohtuasjas. Selles küsimuses märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et lepitusmenetlusel on Belgia õiguses nii tunnuseid, mis iseloomustavad vaidluse lahendamist

kompromissiga, kui ka tunnuseid, mis iseloomustavad kohtumenetlust. Esiteks on samamoodi nagu vaidluse lahendamise puhul kompromissiga lepitusmenetluse eesmärk saavutada poolte vahel lepituskokkulepe. Teiseks on lepitusmenetlus analoogne kohtumenetlusega, kuna tavaliselt järgneb see omavahel kokku leppimisele, seda reguleerib kohtumenetluse seadustik ja selle tulemusena võidakse sõlmida heakskiidetud lepitaja juhtimisel lepituskokkulepe, mille võib kinnitada pädev kohus kinnitamis määrusega, millel on kohtuotsuse jõud.

- 18 Neil asjaoludel otsustas Grondwettelijk Hof (konstitutsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas direktiivi [2009/138] artikli 201 lõike 1 punktis a kasutatud mõistet „kohtumenetlus“ tuleb tõlgendada nii, et sellega on hõlmatud nii kohtuväline kui ka kohtulik lepitusmenetlus [kohtumenetluse seadustiku] artiklite 1723/1–1737 tähenduses?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma küsimusega sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2009/138 artikli 201 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selles sättes kasutatud mõiste „kohtumenetlus“ hõlmab kohtulikku või kohtuvälist lepitusmenetlust, millega on seotud või võib olla seotud kohus kas menetluse algatamisel või pärast menetluse lõpetamist.
- 20 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb märkida, et vastavalt artikli 201 lõike 1 punktile a märgitakse igas õigusabikulude kindlustuse lepingus sõnaselgelt, et kui kindlustatud isiku kaitsmiseks, esindamiseks või huvide eest seismiseks on kohtu- või haldusmenetluses vaja advokaadi või muu liikmesriigi õiguse kohaselt sobivalt kvalifitseeritud isiku abi, võib kindlustatud isik sellise advokaadi või muu isiku vabalt valida.
- 21 Kuna see säte sisuliselt kordab direktiivi 87/344 artikli 4 lõike 1 punkti a, on seda sätet käsitlev kohtupraktika artikli 201 lõike 1 punkti a tõlgendamisel asjakohane.
- 22 Euroopa Kohus on varem täpsustanud kõigepealt, et direktiivi 87/344 artikli 4 lõige 1, mis puudutab õigust vabalt esindaja valida, on üldkohaldatav ja kohustuslik (vt selle kohta 10. septembri 2009. aasta kohtuotsus Eschig, C-199/08, EU:C:2009:538, punkt 47; 26. mai 2011. aasta kohtuotsus Stark, C-293/10, EU:C:2011:355, punkt 29, ja 7. novembri 2013. aasta kohtuotsus Sneller, C-442/12, EU:C:2013:717, punkt 25).
- 23 Seejärel tuleneb direktiivi 87/344 artikli 4 lõike 1 punkti a sõnastusest endast, et mõistet „haldusmenetlus“ tuleb vastandada mõistele „kohtumenetlus“ (vt selle kohta 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Massar, C-460/14, EU:C:2016:216, punkt 19, ja 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus AK, C-5/15, EU:C:2016:218, punkt 17). Lisaks ei tohi mõistete „haldusmenetlus“ või „kohtumenetlus“ tõlgendamisel kohtu- või haldusmenetluse ettevalmistava või otsuse tegemise etapi vahel vahet teha (vt selle kohta 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Massar, C-460/14, EU:C:2016:216, punkt 21, ja 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus AK, C-5/15, EU:C:2016:218, punkt 19).
- 24 Samas ei määratle ei direktiivi 87/344 artikli 4 lõike 1 punkt a ega direktiivi 2009/138 artikli 201 lõike 1 punkt a mõistet „kohtumenetlus“.
- 25 Neil asjaoludel tuleb väljakujunenud kohtupraktika kohaselt liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte üksnes selle sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osaks säte on (7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Massar, C-460/14, EU:C:2016:216, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus AK, C-5/15, EU:C:2016:218, punkt 20).

- 26 Esiteks tuleb meenutada, et nagu nähtub direktiivi 2009/138 põhjendusest 16, on selle direktiivi ja eelkõige artikli 201, mis käsitleb advokaadi või esindaja vabalt valimist, eesmärk adekvaatselt kaitsta kindlustatud isikute huve. Kuna advokaadi või esindaja valimise õigus on tunnustatud üldkohaldatavaks ja kohustuslikuks, siis on sellega vastuolus direktiivi artikli 201 lõike 1 punkti a kitsendav tõlgendamine (vt selle kohta 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Massar, C-460/14, EU:C:2016:216, punkt 23, ja 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus AK, C-5/15, EU:C:2016:218, punkt 21).
- 27 Nii on Euroopa Kohus selles sättes kasutatud mõiste „haldusmenetlus“ puhul leidnud, et see mõiste hõlmab muu hulgas menetlust, mille tulemusena annab riigiasutus tööandjale loa öelda üles tööleping töötajaga, kellel on õigusabikulude kindlustus, ning avalik-õiguslikus asutuses toimuvat vaidemenetlust, mille käigus teeb see asutus otsuse, mille saab kohtus vaidlustada (vt selle kohta vastavalt 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Massar, C-460/14, EU:C:2016:216, punkt 28, ja 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus AK, C-5/15, EU:C:2016:218, punkt 26).
- 28 Euroopa Kohus on sellega seoses rõhutanud, et kui mõiste „haldusmenetlus“ tõlgendamisel piirduda üksnes halduskohtumenetlustega, st sõna otseses mõttes kohtus toimuvate menetlustega, muudaks see Euroopa Liidu seadusandja sõnaselgelt kasutatud väljendi „haldusmenetlus“ sisutihjaks (vt selle kohta 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Massar, C-460/14, EU:C:2016:216, punkt 20, ja 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus AK, C-5/15, EU:C:2016:218, punkt 18).
- 29 Seetõttu, nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktis 81, ei hõlma mõiste „menetlus“ üksnes kaebemenetlust sõna otseses mõttes kohtus, vaid ka sellele eelnevat etappi, mis võib päädida kohtumenetluse etapiga.
- 30 Mis puudutab mõistet „kohtumenetlus“ direktiivi 2009/138 artikli 201 tähenduses, siis tuleb seda tõlgendada sama laialt kui mõistet „haldusmenetlus“, kuna oleks vastuoluline tõlgendada neid kahte mõistet erinevalt seoses õigusega valida advokaati või esindajat.
- 31 Sellest järeldub, et mõistet „kohtumenetlus“ ei saa piirata üksnes mittehalduslike menetlustega, mis toimuvad sõna otseses mõttes kohtus, ega eristades selle menetluse ettevalmistavat etappi ja otsuse tegemise etappi. Seega tuleb igasugust etappi, sealhulgas ka kohtueelset etappi, mis võib viia menetluse algatamiseni kohtus, pidada hõlmatuks mõistega „kohtumenetlus“ direktiivi 2009/138 artikli 201 tähenduses.
- 32 Mis puudutab käesoleval juhul kohtulikku lepitusmenetlust, siis nähtub Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et sellise lepitusmenetluse peab tingimata määrama kohus, kelle poole on asja kohtulikuks lahendamiseks pöördutud, ning et see kujutab endast sellise kohtumenetluse ühte etappi, mis on algatatud sõna otseses mõttes kohtus, kelle suhtes on lepituskokkulepe, mille pooled võivad saavutada, siduv.
- 33 Neil asjaoludel jätaks seisukoht, et selline lepitusmenetlus ei ole direktiivi 2009/138 artikli 201 kohaselt samuti „kohtumenetlus“ selle artikli tähenduses, kindlustatud isiku üksnes selle etapi osas ilma õigusest valida advokaati või esindajat. Kindlustatud isik vajab aga vaieldamatult õiguskaitset menetluse etapis, mis pärast selle alustamist on lahutamatu osa menetlusest kohtus, kes on selle määranud. Niisugune tõlgendus on kooskõlas ka direktiivi 2009/138 eesmärgiga, millele osutati käesoleva kohtuotsuse punktis 26 ja milleks on tagada kindlustatud isikute piisav kaitse, kuivõrd samal esindajal on võimalik neid jätkuvalt abistada ka menetluse puhtalt kohtulikus etapis.
- 34 Lisaks, mis puudutab kohtuvälist lepitusmenetlust, siis asjaolu, et see menetlus ei toimu kohtus, ei võimalda seda mõistest „kohtumenetlus“ direktiivi 2009/138 artikli 201 tähenduses välja jätta.

- 35 Nimelt võib niisugune lepitusmenetlus viia asjaomaste poolte vahelise kokkuleppeni, mille võib kas või ühe poole taotlusel kinnitada kohus. Lisaks on see kohus kinnitamismenetluse raames seotud selle kokkuleppe sisuga, mille pooled on lepitusmenetluse käigus määratlenud, välja arvatud juhul, kui kokkulepe on vastuolus avaliku korra või olenevalt asjaoludest alaealiste laste huvidega.
- 36 Sellest järeldub, et kohtuliku või kohtuvälise lepitusmenetluse tulemusena poolte vahel saavutatud kokkulepe on siduv pädevale kohtule, kes selle kinnitab, ja sellel kokkuleppel on pärast täidetavaks muutumist kohtuotsusega samaväärne jõud.
- 37 Neil asjaoludel näib advokaadi või esindaja roll lepitusmenetluses olevat isegi olulisem kui haldusasutuses toimuva vaidemenetluse puhul, mida on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 27 ja mille tulemus ei ole võimalikule kõrgemale haldusorganile ega halduskohtule siduv.
- 38 Menetluses, mis võib lõplikult kindlaks määrata kindlustusvõtja õigusliku olukorra, ilma et tal oleks tegelikult võimalik seda olukorda kohtulikult vaidlustada, vajab kindlustusvõtja õiguskaitset ning võttes arvesse lepituse tulemusel saavutatud kokkuleppe kinnitamise tagajärgi, on lepitusmenetlust kasutanud kindlustusvõtja huvid paremini kaitstud, kui ta saab tugineda direktiivi 2009/138 artiklis 201 ette nähtud õigusele vabalt valida esindaja, nagu saab teha kindlustusvõtja, kes otse kohtusse pöördub.
- 39 Teiseks, mis puudutab artikli 201 konteksti, siis tuleb märkida, et direktiivi 2009/138 II jaotise II peatüki 4. jao kohaldamisala, mis käsitleb õigusabikulude kindlustust, on direktiivi artiklis 198 määratletud eriti laialt, kuivõrd selle sätte kohaselt kohaldatakse nimetatud jagu õigusabikulude kindlustuse suhtes, mille puhul kindlustusandja võtab kohustuse kanda kindlustusmakse maksmise korral kohtumenetluse kulud ja osutada muid otseselt kindlustamisega seotud teenuseid, pidades eelkõige silmas kindlustatud isiku kaitsmist või esindamist tsiviil-, kriminaal-, haldus- või muudes menetlustes või kõnealuse isiku vastu esitatud mis tahes nõude korral.
- 40 Selle jao kohaldamisala niisugune määratlus kinnitab, et kindlustatud isikute kõnealuses jaos ette nähtud õigusi, sealhulgas direktiivi 2009/138 artiklis 201 sätestatud õigust valida esindaja, tõlgendatakse laialt.
- 41 Peale selle julgustab liidu õigus ise kasutama lepitusmenetlust, kas – nagu advokatuurid märgivad – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiviga 2008/52/EÜ vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades (ELT 2008, L 136, lk 3) või esmase õiguse alusel, eelkõige ELTL artikli 81 lõike 2 punkti g alusel, milles on sätestatud, et liidu seadusandja peab tsiviilasjades tehtava õiguslase koostöö raames võtma meetmeid, et tagada „vaidluste lahendamise alternatiivsete meetodite väljatöötamine“. Seega ei oleks järjekindel, kui liidu õigus julgustab selliste meetodite kasutamist ja samal ajal piirab nende isikute õigusi, kes otsustavad neile meetoditele tugineda.
- 42 Eeltoodut arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et direktiivi 2009/138 artikli 201 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selles sättes kasutatud mõiste „kohtumenetlus“ hõlmab kohtulikku või kohtuvälist lepitusmenetlust, millega on seotud või võib olla seotud kohus kas menetluse algatamisel või pärast menetluse lõpetamist.

Kohtukulud

- 43 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiivi 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) artikli 201 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selles sättes kasutatud mõiste „kohtumenetlus“ hõlmab kohtulikku või kohtuvälist lepitusmenetlust, millega on seotud või võib olla seotud kohus kas menetluse algatamisel või pärast menetluse lõpetamist.

Allkirjad